

NAŚLADOWANIE (125) *sb n*

naśladowanie (124), **naszładowanie** (1) *JanNKar*.

Do formy naśladowanie *zaliczono zapisy:* -f- (71), (44), -ś- (9).

Wszystkie a oraz o jasne, e pochylone.

sg N naśladowanie (29); -é (1), -(e) (28). \diamond *G* naśladowaniã (32). \diamond *D* naśladowaniu (34). \diamond *A* naśladowanié (8); -é (1); -(e) (7). \diamond *I* naśladowani(e)m (4), naśladowanim (3); -(e)m *LatHar*, *SkarKaz* (2); -im *SkarŻyw* (2); -(e)m : -im *KwiatKsiąż* (1:1). \diamond *L* naśladowaniu (14). \diamond *pl N* naśladowaniã (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w. s.v. naśladować; poza tym w objaśnieniu s.v. naśladownictwo, naśladowny.

1. *Chodzenie w ślad za kim, towarzyszenie komu; sequela BartBydg, Mącz, Calep, Cn; assectatio Mącz, Calep; consecratio Calep (6) : BartBydg 142b; Assectatio, Násłádowanie/ prowadzenie [!]. Mącz 385a, 384d; Calep 104b, 245b.*

W połączeniu szeregowym (1): Nie tylko wewnętrzne wiary y miłości ku Pánu Chrifufowi nabożeńftwo/ ále y zwierzchnie posługi/ iáko widzenie/ náśladowanie/ dotykánie/ y w dom przyięcie iego/ tym przykładem ieft nam zálecone. *WujNT 274.*

2. *Wyznawanie czyjej nauki, postępowanie wedle głoszonych przez kogo zasad, posłuszeństwo wobec kogo; aemulatio Mącz, Cn (14) : Aemulatio, Náfládowanie/ Gorliwość/ niekiedy z chuci/ niekiedy ze złey woley. Mącz 4b.*

naśladowanie kogo, czego (8): KromRozm II ev, e4; BibRadz Deut 13/2; RejPos 289v; SkarJedn 126; Aby wizytko co iedno poczniem/ iáko náuczta Apoftoł/ w fłowie y w vczynku/ było w imię Páná I E Z V Chryftufa/ ná cześć iego/ ná náśládowanie iego. SkarKaz 85a. Cf »naśladowanie nauki (i woley)«.

naśladowanie czyje [= kogo] (2): niczego inšzego nie potrzebuie/ iedno miłofierdzya á vznánia á náwrocenia od złoáci fwoich/ á náfládowania fwego/ iáko Bogá á Páná fwego prawdziwego. *RejPos 328; To ieft Bofkie náfládowanie/ ludziom y dobru poŹpolitemu dobrze czynić/ á nieprzyaciáele rodzáiu ludzkiego tępić. SkarŻyw 189.*

W połączeniach szeregowych (2): Ná konyec/ wyáry zacnoć y dawnoć záleca á ku ćirpliwoŹci/ poŹlufieńftwu/ y náfládowanýu przełožonych/ y ku innym cnotam ye przywodzi. *KromRozm II e4, ev.*

Wyrażenie: »naśladowanie nauki (i woley) [czyjej]« (2): miáŹto mocney wiáry á wiernego náfládowania náuki iego podufzcza fáłeczne wymyŹly/ fáłeczne náuki *RejPos 54, 54.*

Szeregi: »naśladowanie i chwalenie« (1): A on by fie znák ábo cud wam przezeń opowiedány wypełnił/ ále by was przedfię odwodził ku náfládowanýu y chwaleniu Bogow cudzych *BibRadz Deut 13/2.*

»droga a naśladowanie« (1): A tu obácź iáko to ieft dziwna drogá á náfládowanie Páná tego/ y iáko iefth lekkie to fwięte brzemię iego *RejPos 289v.*

W przen (2) :

Zwrot: »naśladowaniem [kogo] woniać« (1): w fercu/ w fłowie/ y w vczynkách ChrzeŹcijánfkich [...] co iedno fię poczniem/ iego [*Chrystusa*] ípráwiedliwoŹciá/ wyŹługá y náśládowaniem woniać ma. *SkarKaz 85b.*

Wyrażenie: »naśladowanie drogi [jakiej]« (1): tyś mnie y do náśladowánia drogi tey dołkonáley zakonney przypráwił. *SkarŻyw* 74.

Przen (1) :

Wyrażenie: »naśladowanie świata« (1): Pátrzayże záfię iáka ieft trudna á niebezpieczna drogá á fpráwá náśladowánia fwiátá tego y kfiążęciá iego *RejPos* 289v.

3. Wzorowanie się na kimś, branie z kogoś przykładu, dążenie do dorównania komuś pod jakimś względem; *imitatio Mymer*¹, *Mącz*, *Modrz*, *Calep*, *Cn*; *imitamen Calep* (79) : *OpecŻyw* [170]; *Imitatio*. *Nachfolgung*. *Naśladowanie*. *Mymer*¹ 34; *GroicPorz* C2v; *Immitabilis*, *Latwy* ku náfliádowánium. *Mącz* 166a, 166a, 512c; *Odkupicielá náłzego śmierć/ pogrzeb/ y zmartwychwítanie nam przed oczy/ ták ku rozmyślánium/ iáko y ku náśladowánium pokláda*. *KuczKat* 120; *WujJudConf* 60; *A ludzi podłych iż nieznáczny żywot bywa/ przeto też wyłtępkę ich nieznáczne/ á do naśladowania drugim nie ták ná włparze nec adeo proposita aliis ad imitandum*]. *ModrzBaz* 73; *Niemniej ci święci chwalebni/ y ku náśladowánium wżyteczni nam íą* *SkarŻyw* 240, 203, 206; *Calep* 33b, [507]a [2 r.], 538a; *prośimy cię/ abyłmy y náukę iego wyrozumieniem poięli/ y cnotę náśladowánium wyrażili*. *LatHar* 448.

naśladowanie kogo, czego (40): *PatKaz III* 153v; *BielŻywGlab nlb* 12; *GliczKsiąż* E2v; *KwiatKsiąż* A4v, Dv; *WujJud* 60, 188v; *ModrzBaz* 42, 52, 52v; *Iefli w ftárym [zakonie] były święte/ y pobożne wczynki/ y cnot Bofkich náśladowanie/ dáleko w nowym hoynieyże być ma*. *SkarŻyw* 3; *W náśladowánium dobrych pilność S. Antoniego*. *SkarŻyw* 56; *Iozeph: krew fwoię/ nie imiony áni bogáctwem/ áni pompá światá tego/ ále cnotą y náśladowánium fprawiedliwości przodków fwoich zdoił*. *SkarŻyw* 241, 97, 119, 132, 200, 206 (12); *StryjKron* A; *LatHar* 263, 323, 421, 451; *ten poft 40. dni/ nie tylko dla náśladowánia poftu P. Chriftułwego [!] ieft wftáwiony* *WujNT* 15, 456, 705 [2 r.]; *Aby żywot Chryftułow w nas fię pokázował/ cnot świętych iego náśladowánium*. *SkarKaz* 85b, 457a; *Bowiem Monárchia ieft náśladowanie niebieskich rządów/ ná których íam ieden Bog íiedzi* *SkarKazSej* 690a, 667b. *Cf* »naśladowanie cudzych obyczjow«, »naśladowanie przykładu«, »naśladowanie żywota«.

naśladowanie w czym (2): *PatKaz III* 153v; *W czym godzien ieft náśladowánia on Perikles Syn Xántypow/ kthory gdy miał mowę iáką czynić/ wprzod tego íobie życzył/ áby fłowo byftre z wft iego nie wyfzło* *Phil* G3.

naśladowanie czyje [= przez kogo] (1): *potym do tego fię Zácheuřzá y náwrocenia iego/ dla náśladowánia náłzego/ obroćim*. *SkarKaz* 453b.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): *DAy nam/ Pánie/ prośimy cię/ tego [tj. św. Szczepana] náśladowanie co czćimy: abyłmy fię y nieprzyiaćioł miłowác náuczyli* *LatHar* 444.

W połączeniu szeregowym (1): *koronie náłzey wżyfłkich przygod y przypadków fzkodliwych wchowánium/ Bifkupom náłzy^m/ y Duchowieńftwu wżyfłkiemu okazálych cnot twoich wprzeyme náśladowanie/ Krolowi náłzemu Boleřłáwowych grzechow wwiárowánium/ á w cnotách znáczne ze wżyfłkimi poddánium iego poftępowánium/ y w nich ítáteczne wytrwánium*. *LatHar* 421.

Zwroty: »obrać [kogo] sobie ku naśladowaniu« (1): *Aliquem deligere ad imitandum*, *Obrać kogo íobie ku náfliádowánium*. *Mącz* 187c.

»ku naśladowaniu pobudzać (a. pobudzić, a. wzbudzać) (się); pobudka do naśladowania, ku naśladowaniu« [szyk zmienny] (7;2:1): *KwiatKsiąż* B4v; Lud/ [...] chrześciańki pamiątkę Świętych Męczeńników nabożnymi Święty obchodzi/ aby fie wzbudził ku ich naśladowaniu *WujJud* 188v, 60; Ale iako w wielu zwierzętach przyrodzenie wiele cnot wyrąziło/ aby ludzi ku naśladowaniu ich pobudziło [ad imitandum excitaret] *ModrzBaz* 52, 42; Íprawy á żywoty oycow świętych wypifane są/ dla przykładow y pobutki náfzey/ ku naśladowaniu cnot ich *SkarŻyw* A4v, 97, 132; *LatHar* 323; *WujNT Act* 14 arg.

»przywodzić (a. przywieść) do naśladowania, ku naśladowaniu« [szyk zmienny] (1:1): drudzy málowaním vcźciwe poštepki opifuiąc y zdobiąc: wiele innych ku naśladowaniu takiego mešťwá przywodzą. *SkarŻyw* 206; *WujNT* 125.

Wyrażenia: »godźień (jest) naśladowania, do naśladowania, ku naśladowaniu« = *imitabilis Mącz* (2:1:1): imitabile exemplum, Sliáchetny vczynek godny ku naśladowaniu. *Mącz* 166a; Godna ieft powieść onego Philoná do naśladowania im *Phil* S3, G3, S3.

»naśladowanie cudzych obyczajow« (1): Ethopoeia, Formowanie álbo Naśladowanie cudzych obczáyów. *Mącz* 108d.

»postępek ku naśladowaniu« (1): obroćić fie teź mařz do świętych zakonu nowego/ ktorych y więtfzą liczbę y dořkonáfze poštepki [!] tobie ku naśladowaniu [...] naydzieřz. *SkarŻyw* A5.

»przykład, wzor ku naśladowaniu; naśladowanie przykadu« = *exemplum ad imitandum, imitatio exempli Modrz* [szyk 8:2] (6:2;2): *GroicPorz* C2v; Exponere vitam suam iuventuti ad imitandum, Dobry przikład dáć ku naśladowaniu. *Mącz* 310d; A zacny ieft on Vryařzow przykad ku naśladowaniu nam dány *KuczKat* 435, 35, 425; *WujJudConf* 61; Y owřzem taki Pan byřby żywym práwem/ y wzorem^m káždemu ku naśladowaniu przed oczy pořozonym. *ModrzBaz* 100v, 44v; *SkarŻyw* A4v; *WujNT* 125.

»naśladowanie żywota [czyjego]« (2): *RejPos* 276v; porzuciřwřzy zabawy řwiátá proznego [...] chwycił fie vbořtwá y naśladowania żywotá Iezuřowego *SkarŻyw* 383.

Szeregi: »przykad i naśladowanie« (2): Spráwy Świętych zmárłych bywáią z wielkim pożytkiem przypomináne [...] á to dla dobrego przykadu/ y naśladowania ich. *WujJudConf* 189; *SkarŻyw* 164.

»naśladowanie albo trafianie w ludzkie obczaje« (1): Mimesis, Latine Imitatio morum, Naśladowanie/ álbo tráfiánie w ludzkie obczáye. *Mącz* 221d.

W przen (1) : [kantorzy] řtáráli fie/ aby cřáfu řpráwowania świętych obrzędow/ chwały Bogá nieřmiertelne^o/ y wielkich ludzi řlawne dziełnořci/ wyřpiewywano: á takby/ głořow obráćaniem ferćá ludzkie iakoby ku naśladowaniu nádymano [quasi inflarent ad imitandum]. *ModrzBaz* 132.

4. *Postępowanie w okreřlony sposób, dáźenie do czego, przestrzeganie [czego]* (17) : O naśladowaniu wiernořci. *HistRzym* 134v; O naśladowaniu miłořci y prawdy. *HistRzym* 135; Przykad o naśladowaniu mądrořci. *HistRzym* 135, 135 [9 r.], 135v [2 r.].

W przeciwstawieniach: »naśladowanie ... uwiarowanie, wyřtrzymanie« (2): Iř to wřlyřtko nápiřano dla nářfey kárnořci/ to yeřt/ dla przykadu ku naśladowányu dobrego/ á wyřtrzegányu złego. *KromRozm II* m3v; *SkarŻyw* 332.

a. Zajmowanie się czym (1) : Biada tym którzy rano wstawiają ku naśladowaniu pijaństwa/ y tym którzy na nim do wieczora trwają *RejPosWstaw* 44.

5. Podobieństwo, wyobrażenie (2) :

naśladowanie czego (1): Wmądrwszy raz grzechowi przez krzeft (ktory iest naśladowanie śmierci ChrystuŃowej) mamy napotyć w nowości żywota postępować. *WujNT* 541.

Szereg: »naśladowanie i obraz« (1): Bo nie tak własnego P. Bogu nie iest/ iako ludziom wŃytkim dobrze czynić. y kto taki iest/ bozkie naśladowanie y obraz na łobie noŃi. *SkarKazSej* 665a.

6. Udawanie, odtwarzanie czyjego sposobu bycia; imitatio Mącz, Cn; mimesis Calep (3) : Imitatio, Naśladowanie/ króm zazdroŃci/ albo nienawiŃci. *Mącz* 4b.

Wyrażenie: »złe naśladowanie« = *cacozelia Calep, Cn; affectatio Cn (1)*: Cacozelia – Złe naśladowanie. *Calep* 145a.

Szereg: »naśladowanie i wyrażenie« (1): Mimesis – Naśladowanie y wyrażenie inŃzego obczajow. *Calep* 662b.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (4)* : a sequendo, Od naśladowania *Mącz* 2d; Consequentia, Przitoczenie/ Naśladowanie/ Zámknienie/ VroŃcienie. *Mącz* 385b; *Calep* 245b.

Wyraz omawiany (1): Szlad nie Ńlad: naśladowanie, przeszladowanie, przeszlakowanie, etc. *JanNKar* H4.

Synonimy: **1.** towarzyszenie, chodzenie; **5.** obraz, wyobrażenie; **6.** udawanie.

Cf NAŚLADOWAĆ